

Pedagogisch handboek

Praktisch beleidsplan Tjil! Kinderopvang

Kinderdagverblijf Tjil! Dirigent

Versie 2.8 – april 2024

Adres

Dirigentenlaan 19
5011 DR Tilburg
06 – 14043619 (groep)
dirigent@tjil.net (locatie)
www.tjil.net
LKR-Nummer: 131186504

Assistent leidinggevende

Pleun van Gijsel
pleun@tjil.net
06-14043619

Planning

Joyce Laros – de Kok
Joyce@tjil.net
06-54163302

Openingstijden

Maandag t/m vrijdag
7:00-18:00

BHV en calamiteiten

Het openen en sluiten wordt altijd gedaan door een BHV'er. Bij calamiteiten vallen wij terug op locatie de Heikant. Hier zijn altijd meerdere collega's aanwezig zodat iemand kan worden ingeschakeld als dat nodig is. Bij calamiteiten in het gebouw treden wij samen met BHV'ers van andere organisaties op.

Indeling locatie

Kinderdagverblijf de Dirigent bestaat uit één 1-4 groep met 15 kindplaatsen.

Inhoud

Inhoud.....	3
Inleiding	4
Kernwaarden	6
Visie.....	7
De locatie: Kinderdagverblijf de Dirigent	8
Hoe ziet onze locatie eruit?	8
Opvangtijden	8
Openen en sluiten	8
Vaste gezichten.....	8
3-uursregeling afwijken leidster-kindratio	9
De groepsruimte	10
Ons beleid	12
Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE).....	12
Pedagogische basisdoelen	13
Emotionele veiligheid	13
Vaste gezichten.....	13
Persoonlijke competenties	16
Sociale competenties.....	18
Waarden, Normen & Cultuur	20
Ontwikkeling volgen en signaleren.....	22
Ouders	23
Ouderbetrokkenheid	23
Materiaal voor thuis	24
Ouder(-kind) activiteiten en informatie avonden	24
Oudercommissie.....	24
Wat maakt onze opvang goed?	25
Onze pedagogisch medewerkers.....	25
Opleidingsplan	25
Coaching	26
Van KDV naar basisschool/BSO	28
Overdracht naar de basisschool	28
Overdracht naar de BSO	28
Sociale media en digitale communicatie	29
Procedures.....	30
Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld	30

Achterwacht en calamiteiten	30
4-ogen-principe	30
Interne klachtenregeling	31
Recht op bescherming van privacy.....	31

Inleiding

Tijdens het opgroeien van een kind wordt de basis gelegd voor de ontwikkeling. Onder andere de omgeving waarin het kind opgroeit, is van invloed op hoe die ontwikkeling verloopt. Die omgeving bestaat uit de thuissituatie, familie, de buurt, maar ook de kinderdagopvanglocatie. Het kiezen van een kinderdagverblijf is voor ouders daarom een belangrijke beslissing. In dit handboek maken wij duidelijk wat ons kinderdagverblijf zo Tjil! maakt, wat wij belangrijk vinden en hoe we dit in de praktijk laten zien. Daarnaast leggen wij in dit handboek uit hoe wij aan de wettelijke kaders voldoen en hoe dit bijdraagt aan de kwaliteit van onze opvang.

Behalve het informeren van ouders, vormt het handboek een uitgangspunt voor het handelen van onze pedagogisch medewerkers. Het is een praktisch naslagwerk dat zij er makkelijk bij kunnen pakken om dingen op te zoeken. Het handboek biedt structuur en vastigheid, maar beweegt ook mee met de huidige praktijk, nieuwe wettelijke kaders en veranderende behoeften van onze stad en wijk. Door kritisch te blijven kijken naar ons handboek, wordt een continue kwaliteitsbevordering gewaarborgd.

Kernwaarden

Fun factor!

Van een blij dreumes tot een eigenwijze kleuter. In alles wat we doen vinden wij het belangrijk dat kinderen plezier hebben. Doordat het welbevinden van kinderen bij ons op de eerste plek staat, zien wij kinderen stralen en tot bloei komen bij Tjil!. En ouders zien dit ook! Wij gaan ervan uit dat kinderen zich het best ontwikkelen als zij zich fijn voelen en plezier hebben. Omdat jonge kinderen veel plezier beleven aan spelen, heeft spel en spelenderwijs leren een belangrijke plek bij Tjil!.

Ontzorgen

Tjil! wil voor elk kind of gezin unieke opvang kunnen bieden. We bieden dan ook geen standaard opvang maar leveren maatwerk. Door flexibele opvangtijden te hanteren, willen we tegemoet komen aan de wensen van ouders. Ouders mogen hun wensen met betrekking tot voeding of hun visie op opvoeden altijd met Tjil! delen. Door ook hier waar mogelijk in tegemoet te komen, willen wij echt een verlengde zijn van het gezin en ouders ontzorgen.

Betrokken

Ouders ontzorgen kan niet zonder betrokkenheid. Contact met ouders wordt bij Tjil! snel en persoonlijk gelegd doordat pedagogisch medewerkers en leidinggevenden voor ouders makkelijk bereikbaar zijn. Wij blijven graag in gesprek met ouders en nemen gelijkwaardigheid hierbij als uitgangspunt. We staan naast ouders en denken met hen mee. Doordat ook tussen collega's onderling een sfeer van betrokkenheid heerst, kunnen we dit nog meer uitdragen naar ouders en kinderen.

Kansen creëren

'Nee' komt niet snel voor in het woordenboek van Tjil!. Wij zetten graag net een stapje meer voor ouders en kinderen die dat nodig hebben. Door aan te sluiten op behoeften van ouders en kinderen, willen we zo veel mogelijk uit het kind halen. Ook hierin vinden we gelijkwaardigheid belangrijk. Zo moet elk kind de kans krijgen om zich te kunnen ontwikkelen in een veilige en taalrijke omgeving. Taalrijk wil bij Tjil! zeggen dat we taal op de groep en tijdens activiteiten actief aanbieden. Ouders moeten volgens Tjil! op hun beurt de kans krijgen om te kunnen werken of zich verder te kunnen ontplooiën.

Kinderopvang

Als kinderopvangorganisatie bieden wij ouders de kans om te kunnen werken of een opleiding te kunnen volgen. Wij vinden het belangrijk dat gezinnen gelijke kansen krijgen. Daarom vangen wij niet alleen kinderen op van ouders met een 9 tot 5 baan, maar kunnen ook ouders met wisselende werktijden bij ons terecht.

Voor kinderen zijn wij een plek waar zij zich veilig kunnen voelen en waar ze plezier beleven. Veiligheid en plezier zorgen er samen met onze ontwikkelingsgerichte werkwijze voor dat wij kansen creëren voor kinderen. We zijn bij Tjil! constant bezig om opvang te bieden van hoge kwaliteit met als belangrijkste doel dat kinderen zich zo goed mogelijk en op hun eigen tempo en manier kunnen ontwikkelen.

Kindbeeld

Elk kind is volgens Tjil! uniek. Wij zien kinderen niet als volwassenen in de dop, maar als individuele personen met allemaal hun eigen uitdagingen, belevingswerelden en persoonlijkheden. Dit maakt dat elk kind zijn eigen behoeften heeft en daar spelen wij graag op in. Het opvoeden van kinderen en de ontwikkeling van een kind is geen eenzijdig, maar een interactief proces. Kinderen willen groeien en zijn van nature actief en betrokken. De eigenheid en behoeften van kinderen zijn voor ons belangrijk. Initiatieven van kinderen willen wij dan ook stimuleren. We betrekken ze als het gaat om opvoeden en ontwikkelen. In ons activiteitenaanbod sluiten wij daarom aan op de behoeften van de kinderen en creëren we veel ruimte voor vrij spel. Kinderen zijn echter wel afhankelijk van (opvoedings-) voorwaarden die wij in hun omgeving scheppen. Omdat kinderen leren in interactie met anderen, zijn de interactievaardigheden van onze pedagogisch medewerkers en samenspel belangrijke pijlers in ons pedagogisch beleid.

Pedagogische relatie

Hoewel een sterk (activiteiten)aanbod en het gebruik van een VVE programma nodig is om kinderen in hun ontwikkeling te stimuleren, zijn de pedagogische relatie en de interactievaardigheden hier het belangrijkste. Aandacht, warmte, interesse en betrokkenheid zijn in die pedagogische relatie essentieel. Betrokkenheid is kenmerkend voor de band die onze pedagogisch medewerkers hebben met het kind en de ouders. Het is dan ook één van de kernwaarden van Tjil!. Door ons te verdiepen in het kind met zijn interesses en eigen belevingswereld en de gezinssituatie van het kind, ontstaan er aanknopingspunten voor een hechte relatie. Verder vinden wij het belangrijk dat kinderen zichzelf kunnen zijn en worden geaccepteerd zoals ze zijn. De pedagogische relatie wordt versterkt door een pedagogisch medewerker die het kind structuur en voorspelbaarheid biedt. Dit laatste zorgt voor een veilig gevoel bij het kind.

De locatie: Kinderdagverblijf de Dirigent

Groep

- Dirigent (1-4 jaar)

Hoe ziet onze locatie eruit?

Tjil! kinderdagverblijf de Dirigent is gevestigd in MFA de Dirigent in de wijk Stokhasselt. Het kinderdagverblijf bestaat uit één groep en is een VVE locatie. De ingang van ons kinderdagverblijf ligt aan de kant van de Dirigentenlaan en is naast de ingang van het consultatiebureau. Als je recht voor deze ingang van het gebouw staat, zie je aan de rechterkant een hek. Via dit hek bereik je onze mooie tuin. Loop je door tot om de hoek dan zie je onze voordeur aan de linkerkant. Onze ramen zijn vaak te herkennen aan de mooie knutselwerken die er hangen. Onze buitenruimte is overzichtelijk en omheind door een mooie heg. Er zijn verschillende soorten ondergronden zoals paadjes, tegels maar ook kunstgras en zand. Door de vele bomen en ons schaduwdoek kunnen we in de zomer schaduwplekken creëren. In onze eigen schuur is genoeg plek om onze buitenspelmaterialen en fietsen op te bergen. Door de glazen deur en de ramen is er contact mogelijk tussen binnen en buiten. Doordat we veel contact hebben met de twee scholen in de MFA en we regelmatig activiteiten samen met de kleuters doen, is een overstap naar één van deze scholen voor kinderen laagdrempeliger en vertrouwd.

Opvangtijden

Op alle kinderdagverblijven van Tjil werken we met dagdelen van minimaal 5,5 uur. Dat is fijn omdat we daardoor én in de ochtend én in de middag een groep kinderen kunnen ontvangen. We werken bovendien met vaste dagdelen. Ouders kunnen kiezen voor een hele dag (van 9:00 tot 16:00 of langer) of brengen hun kind van 7:00 tot 12:30 of van 12:30 tot 18:00.

Openen en sluiten

Kinderdagverblijf Tjil! de Dirigent is vanaf 7:00 uur 's ochtends open en sluit om 18:00. Op dagen waarop meerdere pedagogisch medewerkers nodig zijn, zal één collega openen en de ander sluiten. Als er maar één pedagogisch medewerker aanwezig is of als er een tweede collega is die geen vast of bekend gezicht is, kan het voorkomen dat dezelfde collega opent én sluit.

Vaste gezichten

Bij Tjil de Dirigent werken we over de hele week gezien met drie vaste gezichten die ook mentor zijn. Omdat op sommige dagen drie pedagogisch medewerkers nodig zijn, wordt met een vierde vast gezicht gewerkt. Deze medewerker werkt vaste dagen. In vakanties en bij zieken wijken wij waar nodig tijdelijk af van het vaste gezichtencriterium. In alle gevallen waar tijdelijk wordt afgeweken, wordt altijd de vierde vaste medewerker ingepland zodat ook op die dagen de emotionele veiligheid van kinderen gewaarborgd kan worden.

3-uursregeling afwijken leidster-kindratio

Wij werken volgens de wettelijk vastgestelde leidster-kindratio. Per dag mag je hier 3 uur van afwijken. Dat doen we op het tijdstip waarop de dag en het dagritme van de kinderen zo min mogelijk wordt onderbroken. Omdat wij de contactmomenten in de ochtend en in de namiddag als heel waardevol ervaren, wijken we op deze momenten niet af van de leidster-kindratio. Vanaf 12:30 uur (wanneer er veel kinderen in bed liggen) is het rustiger. Daarom hebben wij het tijdvak waarin we afwijken van de ratio bij de Dirigent vastgesteld op 12:30 uur tot 15:30 uur. Dit is alleen tijdens de 12 schoolvakantieweken.

Bij de Dirigent werken we met vaste dagdelen van 5,5 uur en ontvangen we veel doelgroepkinderen. In schoolweken werken we alle dagen met VVE en wijken we niet af van de leidster-kindratio.

De groepsruimte

Kenmerken

Onze groep is ingericht op de behoefte van kinderen tussen de 1 en 4 jaar oud en is een VVE groep. We hebben verschillende (thema)spelhoeken gecreëerd maar er zijn ook plekken om te rusten, slapen, spelen en te eten. Er is o.a. een huishoek met keukentje en poppenspullen, een bouwhoek en een leeshoek. De dag starten we in de kring bij onze zithoek. De inrichting van de hoeken wordt aangepast aan de hand van de lopende Uk & Puk thema's.

Er zijn twee tafels waar de kinderen aan kunnen eten of met ontwikkelings- of knutselmateriaal kunnen werken. Door de verschillende hoeken en verschillende zitmogelijkheden voor de kinderen is er voldoende ruimte om in kleinere groepjes een activiteit te doen. Dit doen we met kinderen van dezelfde leeftijd of bewust met kinderen van uiteenlopende leeftijden. De peuters leren rekening houden met een dreumes en kunnen hen helpen of een voorbeeld geven. Er zijn gedurende de hele dag maximaal 15 kinderen op de groep aan het spelen en per week zijn er vier vaste gezichten op de groep.

Dagritme & Dagprogramma

07:00 - 09.30	Kinderen worden gebracht / vrij spel
09.30 - 10.00	Ochtendritueel met fruit en drinken
10.00 - 11.30	Slapen / spelen / activiteit
11.30 - 12.30	Broodmaaltijd
12.30 - 14.30	Slapen / activiteit (i.v.m. pauzes kijken wij hier af van het leidster-kind ratio)
14.30 - 15.00	Drinken
15.00 - 16.00	Spelen/activiteit
16.00 - 18.00	Kinderen krijgen een tussendoortje aangeboden en worden opgehaald.

Voor kinderen tot 1,5 jaar houden wij het eigen dagritme aan. Slaapjes, actieve momenten en voedingen worden in het eigen vaste ritme of naar behoefte afgewisseld. In overleg met ouders zullen we, naarmate het kind ouder wordt, steeds meer het Tjil! ritme aan gaan houden.

Activiteiten in en buiten de groep

Ook het materialen- en activiteitenaanbod bij de Dirigent is aangepast op de uiteenlopende leeftijden. De Dirigent volgen de Uk & Puk thema's en gebruiken materialen die passen bij de behoeften van zowel dreumesen als peuters. Zo laten pedagogisch medewerkers de Uk & Puk activiteiten leven door zo veel mogelijk 'echte' themamaterialen te gebruiken. We starten de dag met het ochtendritueel. Tijdens dit ritueel openen we de dag met liedjes ondersteund door gebaren. Alle kinderen en pedagogisch medewerkers worden begroet bij hun naam. Ook bespreken we met de kinderen wat we op een dag gaan doen, welke dag van de week het is en wat voor weer het is. Door de dag voor te bespreken en een vast dagritme aan te houden, herkennen de kinderen de routines en wordt de dag meer voorspelbaar. Voor de allerjongste kinderen heeft dit ritueel vooral een sociaal doel omdat zij minder begrip van tijd hebben.

Het voorlezen gebeurt met passende boekjes die aansluiten bij het lopende thema. De ontwikkelingsdoelen zijn voor de dreumesen vooral gericht op het ontdekken en opdoen van ervaringen. Voor de peuters zijn de doelen vooral gericht op het opdoen van ervaringen en het oefenen van vaardigheden. Voor de allerjongste kinderen geldt dat activiteiten naar behoefte en passend bij hun eigen ritme worden aangeboden. Verder gaan we regelmatig op pad of doen we samen met de kinderen een boodschap in de buurt. We hoeven niet altijd ver weg om op pad te gaan. Met de scholen in het gebouw doen we namelijk meerdere keren per jaar gezamenlijke activiteiten in de gymzaal of in één van de scholen.

Mentoren

Bij de Dirigent zijn drie mentoren op de groep. Het intakegesprek vindt plaats met ouders en de mentor van het kind. Op de muur is met foto's aangegeven welke kinderen bij welke mentor horen. In het hoofdstuk 'Ons beleid' is terug te lezen waarom we bij Tjil! voor elk kind een mentor hebben.

Ons beleid

Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)

Tjil! de Dirigent is een VVE locatie. Dat betekent dat we op de groep planmatig en doelgericht bezig zijn om de kinderen spelenderwijs in hun ontwikkeling te stimuleren. In Nederland streven we ernaar om alle kinderen tussen hun 2^e en 4^e jaar een kinderdagverblijf te laten bezoeken. Op die manier komen zij al op jonge leeftijd in contact met leeftijdsgenootjes en het spelenderwijs leren in een omgeving met veel (Nederlandse) taal.

VVE programma Uk & Puk

Het VVE programma Uk & Puk biedt ons de structuur en inspiratie om kinderen zo veel mogelijk kansen te bieden om zich te kunnen ontwikkelen. Dit doen we door binnen onze thema's geplande activiteiten aan te bieden. Maar ook door allerlei rituelen en situaties aan te grijpen om iets te leren of te ontdekken. Het uitgangspunt is altijd dat de activiteiten de interesse van kinderen moeten prikkelen en dat de kinderen plezier hebben. Wij weten namelijk dat kinderen daardoor veel meer betrokken zijn en dat ervaringen dan veel beter bijblijven. In de praktijk zien we dan ook regelmatig dat de kinderen staan te popelen om mee te doen of vragen om een activiteit nog eens te doen.

Doelgericht

Hoewel het plezier van de kinderen voorop staat en we ook graag met spontane activiteiten werken, zijn pedagogisch medewerkers op de achtergrond bewust bezig met de inhoud van de activiteit. Zij plannen de activiteiten in en kijken daarbij naar welk doel zij met de kinderen willen bereiken. Pedagogisch medewerkers richten zich hierbij op de brede ontwikkeling van kinderen. Dit betekent dat de doelen waar zij met de kinderen aan werken gericht zijn op de taal-spraakontwikkeling, cognitieve ontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling en lichamelijke- en motorische ontwikkeling.

Bij Tjil! de Dirigent met de thema's van Uk & Puk gewerkt. Hoe de activiteiten worden vormgegeven en naar welke doelen pedagogisch medewerkers kijken, hangt af van de (ontwikkelings-)leeftijd van de kinderen. De jongste kinderen zijn vooral bezig met het ontdekken en opdoen van ervaringen. Hoe ouder de kinderen worden, hoe meer aandacht er gaat naar het oefenen van bepaalde vaardigheden.

VVE-indicaties

Als we bij Tjil! inschatten dat kinderen veel baat zouden hebben bij een extra VVE aanbod, verwijzen we ouders graag door naar het consultatiebureau. Als ook de jeugdverpleegkundige inschat dat een kind (op een bepaald gebied) extra ondersteuning nodig heeft, kan hij/zij een indicatie afgeven voor een extra dagdeel van 5,5 uur bij een kinderdagverblijf zoals Tjil!. Dit extra dagdeel is enkel van toepassing als kinderen al minimaal 11 uur bij Tjil! komen. Een derde dagdeel van 5,5 uur wordt in dit geval door de gemeente vergoed. Bij deze doorverwijzingen maken we gebruik van het protocol toeleiding VVE in de gemeente Tilburg. In ons VVE beleid staat uitgebreid beschreven hoe we in de praktijk vorm geven aan VVE.

Pedagogische basisdoelen

Naast de doelen uit het VVE programma Uk & Puk en de mijlpalen uit ons volgsysteem KIJK! gebruiken we bij Tjil! de vier richtinggevende basisdoelen uit de wet kinderopvang als uitgangspunt. De pedagogische basisdoelen vormen de kapstok voor hoe onze pedagogisch medewerkers in de dagelijkse praktijk werken. Professor J.M.A. Riksen-Walraven omschrijft deze doelen als volgt:

- Een gevoel van **Emotionele veiligheid**.
- Gelegenheid tot het ontwikkelen van **Persoonlijke competenties**.
- Gelegenheid tot het ontwikkelen van **Sociale competenties**.
- De kans om zich **Waarden, Normen** en de **Cultuur** van een samenleving, eigen te maken.

Emotionele veiligheid

Bij Tjil! creëren we een pedagogisch klimaat waarin kinderen zich veilig voelen. Pas als kinderen zich veilig voelen, zullen zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. De pedagogisch medewerker heeft de belangrijkste rol als het gaat om het opbouwen van een band en het bieden van een veilig gevoel.

Wenbeleid

Het opbouwen van een band start vanaf het moment dat het kind en zijn ouders het kinderdagverblijf binnen lopen. Bij Tjil! besteden we daar graag veel aandacht aan. We hebben daarom vastgelegd hoe we kind en ouders ontvangen. Dit 'wenbeleid' start met het intakegesprek dat de ouders met de mentor van hun kind voeren. We bespreken het ritme, eetgewoonten, de gezinssamenstelling en de slaapgewoonten van een kind. Na het gesprek mag een kind een dag(deel) komen oefenen zodat het vast kan wennen aan de groep en de nieuwe gezichten. Onze ouders en kinderen ervaren dit als heel positief. Als er nog vragen zijn vanuit ouders of pedagogisch medewerkers is het mogelijk om deze na de 'wendag' nog even door te nemen. Omdat de start op het kinderdagverblijf voor een kind spannend kan zijn, zorgen we ervoor dat een kind de eerste opvangdagen door maximaal één of twee pedagogisch medewerkers wordt begeleid en verzorgd.

Vaste gezichten

Deze continuïteit komt niet alleen terug in ons wenbeleid, maar wordt bij Tjil! doorgezet gedurende de hele opvangperiode. Binnen de stamgroep werken we met vier vaste pedagogisch medewerkers waarvan er altijd tenminste één aanwezig is. Deze vaste gezichten geven de kinderen houvast.

Mentor

Doordat ieder kind bij Tjil! een mentor heeft, wordt de emotionele veiligheid nog meer vergroot. Bij Tjil! is de mentor de pedagogisch medewerker die het kind het meest ziet op de groep. De mentor volgt het kind in zijn ontwikkeling en is een vertrouwenspersoon voor het kind en de ouder.

Gebaren

Op onze groepen werken we met ondersteunende Kindergebaren. Dit geeft ons de mogelijkheid om eerder te communiceren met jonge kinderen die nog niet of minder actief taal produceren. Behalve dat kinderen die kunnen gebaren eerder tot actieve taal komen, neemt het kunnen communiceren met gebaren veel frustraties weg. Kinderen kunnen duidelijk maken wat zij willen en wat er in hen omgaat en volwassenen kunnen hierop reageren. Bovendien zorgen het gevoel begrepen te worden, een ander kunnen begrijpen en een volwassene die voorziet in de behoeften van een kind ervoor, dat het kind zich emotioneel veilig voelt. En laat dat nou de belangrijkste basisvoorwaarde zijn in onze opvang. Hoe zien ouders en kinderen deze gebaren terug in de groep? Pedagogisch medewerkers gebruiken het als ondersteuning in hun dagelijkse interactie met kinderen, maar ook bij de thema's worden woorden met gebaren aangeboden. We laten de gebaren terugkomen in de leefruimte en houden onze ouders op de hoogte middels het gebaar van de week en filmpjes waarin we nieuwe gebaren laten zien. Ook zijn er jaarlijks momenten waarop ouders tijdens een avond kennis kunnen maken met de eerste gebaren. Een aantal ambassadeurs zorgt er voor dat onze teams zich blijven professionaliseren als het gaat om gebaren.

Wist je dat?

Het werken met vaste leidsters, vaste opbergplaatsen, het aanhouden van een vast dagritme, het hanteren van de maximale groepsgrootte en het toewijzen van een mentor voor elk kind eisen zijn die de GGD en/of de overheid stellen voor goede kinderopvang?

Groepsgrootte en -samenstelling

Ook in groepsgrootte en samenstelling bieden wij stabiliteit. Kinderen komen bij de Dirigent op een groep waar elke dag maximaal 15 kinderen worden opgevangen. Deze stabiliteit is een voorwaarde voor kinderen om vertrouwensbanden te ontwikkelen en contact op te bouwen met leeftijdsgenootjes. Als kinderen elkaar namelijk regelmatig zien, ontwikkelen zij gevoelens van verbondenheid. Dit zien wij regelmatig terug op onze groep. Door de vaste groepssamenstelling, krijgen kinderen de kans om kennis te maken met het ontwikkelen van vriendschappen op jonge leeftijd.

Extra dagen opvang

Omdat wij onze groep met zorg samenstellen, de emotionele veiligheid voor kinderen willen waarborgen en extra aandacht en ruimte willen geven aan kinderen die hier behoefte aan hebben, is het niet mogelijk om zomaar een dag te ruilen of extra dagen opvang aan te vragen. Dit kan enkel in goed overleg met een leidinggevende en als dit mogelijk is in de planning. Voor extra opvang kunnen ouders terecht bij Joyce (joyce@tjil.net of 0654163302).

Verlengde opvang

In sommige gevallen is er verlengde opvang nodig voor kinderen die met 4 jaar nog niet direct kunnen starten op school. Het gebruik maken van verlengde opvang gaat altijd in overleg met de leidinggevende van de locatie. Een contract bij het kinderdagverblijf van Tjil! stopt namelijk automatisch wanneer het kind 4 jaar is. Voor kinderen die 4 worden, is geen plekje meer gereserveerd op de groep. Het kan ook zijn dat ouders om andere redenen langer opvang nodig hebben voor hun 4-jarige kind. In dat geval bekijken we samen met ouders zorgvuldig of en hoe we dit kunnen organiseren. De emotionele veiligheid van het kind en die van de groep staan hierin op de eerste plaats. Tjil! biedt alleen langer opvang als dit haalbaar is in de groep en het kind zelf daar bij gebaat is.

Weten waar je aan toe bent

Ook een vast dagritme en vaste rituelen zijn volgens Tjil! belangrijk voor de emotionele veiligheid. Door herkenningpunten aan te brengen in de dag, bieden we de kinderen voorspelbaarheid. In de ochtend bespreken we met de kinderen de dag, hangen we de dagritmekaarten samen op en kondigen we eventueel een verjaardag of afscheid aan. Op de groep maken we veel gebruik van het zingen van liedjes om een volgend ritueel in het dagritme aan te kondigen. Voor het opruimen gebruiken we bijvoorbeeld een opruimliedje. Voor kinderen is dit hét teken om samen op te ruimen. Verder weten de kinderen dat ze mogen eten wanneer we 'Smakelijk eten' gezongen hebben. Door het voorbeeld van de oudste kinderen en de pedagogisch medewerkers, weten ook de allerjongste kinderen wat er van hen verwacht wordt.

Weten waar je aan toe bent gaat makkelijker als er regels zijn. Door regels te hanteren, weten kinderen wat er van hen verwacht wordt. We hanteren de regels bij Tjil! consequent en besteden aandacht aan het positief uitleggen van de regels. Dit betekent dat wij niet de hele dag als politieagenten rondlopen maar met de kinderen bespreken wat ze wél mogen doen en alternatieven aanbieden.

Structuur in ruimte

Bij Tjil! gebruiken we hulpmiddelen als foto's in de spelhoeken en op speelgoedbakken en kasten. Op deze manier maken we de structuur in de ruimte voor kinderen visueel en weten kinderen waar materialen moeten worden teruggelegd. Een ander visueel herkenningpunt is de familiemuur die in elke groep terug komt. Voor kinderen is een familiefoto iets herkenbaars van thuis. Dit geeft kinderen een veilig gevoel of zelfs troost. Verder is er in de groepsruimte een foto van elk kind en pedagogisch medewerker. Kinderen voelen zich daardoor thuis in de groep en herkennen in de fotomuur bovendien ook de andere kinderen. Wat je bij de Dirigent ook terug ziet, zijn de persoonlijke plaatjes die we gebruiken om plaatsen in de ruimte aan te geven. Kinderen kunnen aan hun persoonlijke plaatje hun eigen mandje terugvinden en zien aan ditzelfde plaatje waar zij hun jas mogen ophangen.

Ruimte voor autonomie

We hebben een vaste dagindeling voor de dag. Binnen die dag laten we momenten terugkomen waarop kinderen ruimte krijgen voor vrij spel en het maken van eigen keuzes voor bepaalde activiteiten. Door kinderen zelf te laten kiezen of in te spelen op ideeën van kinderen is de betrokkenheid bij wat ze doen hoger.

Een prettige opvangruimte

Niet alleen de visuele hulpmiddelen, maar de gehele ruimte draagt bij aan de emotionele veiligheid van kinderen. Bij het inrichten van de ruimtes kijken we naar licht, luchtkwaliteit, temperatuur, geluid, kleurgebruik en de indeling van de ruimte. Kleur gebruiken we maar wel beperkt zodat er rustige plekken in de ruimte blijven bestaan. We bieden de kinderen uitdaging door de ruimtes spannender in te richten, maar blijven hierbij kritisch: biedt het voor de kinderen meer overzicht of structuur? Door spullen op vaste, herkenbare plaatsen te leggen, weten kinderen waar ze het materiaal kunnen vinden

en waar het moet worden opgeruimd. We maken onderscheid tussen plaatsen waar je kunt rusten, eten of spelen, zodat kinderen weten wat ze kunnen doen op welke plek.

Sensitieve responsiviteit

Een belangrijke vaardigheid bij het emotioneel veilig laten voelen van kinderen is de sensitieve responsiviteit van pedagogisch medewerkers. Door kinderen te observeren in hun gedrag en aan te voelen wat er in hen omgaat, kan een pedagogisch medewerker signalen van het kind zo goed mogelijk beantwoorden. Zo kan een pedagogisch medewerker een kind nabijheid bieden of juist meer ruimte geven om iets zelf te doen.

Persoonlijke competenties

Klaar voor de persoonlijke ontdekkingstocht

Veerkracht, zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit zijn vaardigheden die kinderen moeten kunnen oefenen om zich later op de basisschool steeds verder te kunnen ontwikkelen. Deze vaardigheden stellen kinderen in staat om allerlei problemen aan te pakken en zich aan te kunnen passen aan veranderende omstandigheden. Jonge kinderen krijgen door onderzoek en spel grip op hun omgeving. Hun ontdekkingstochten bij Tjil! leiden tot nieuwe handelingsmogelijkheden. De pedagogisch medewerkers bij Tjil! stimuleren kinderen deze vaardigheden te oefenen en te verbeteren. Dit doen zij door te benadrukken wat een kind al kan, grenzen te verleggen en door kinderen aan te moedigen en te complimenteren.

Wist je dat...

...Sensitieve responsiviteit, grenzen en structuur bieden, ruimte voor autonomie geven, praten en uitleggen, ontwikkelingsstimulering en begeleiden van interacties tussen kinderen de zes interactievaardigheden en de belangrijkste pijlers van de kinderopvang zijn?

Spelen

De activiteiten en spelmogelijkheden bij Tjil! sluiten aan bij het ontwikkelingsniveau en de interesses van de kinderen. Zo gaan we in onze Uk & Puk activiteiten uit van verschillende doelen. Voor een dreumes ziet het doel er anders uit dan voor een peuter. Omdat het doel anders is, kan het zijn dat de activiteit anders wordt vormgegeven of dat er andere materialen gebruikt worden. Voor de jonge dreumesen gebruiken we bij de Uk & Puk voorleesactiviteiten een 'kijkboek'. Voor de dreumesen en peuters wordt het knieboek met het verhaal gebruikt. Daarnaast onderscheiden we voor elke groep per ontwikkelingsgebied drie niveaus. Het grootste gedeelte van de kinderen valt in een basisgroep. Deze kinderen krijgen de activiteiten aangeboden zoals in onze Uk & Puk themaplanning is vastgesteld. Waar nodig zetten we ook de moeilijkere varianten van de activiteiten in of bedenken we andere varianten op de activiteit. Met de groep die extra aandacht nodig heeft, wordt de activiteit in kleinere groepen gedaan, vaker herhaald en eventueel vereenvoudigd. In sommige gevallen betekent dit dat kinderen aansluiten bij een groepje jongere kinderen. Kinderen die extra uitdaging nodig hebben, krijgen een moeilijkere variant aangeboden, worden op andere gebieden (bijvoorbeeld op sociaal-emotioneel of zelfredzaamheid) extra uitgedaagd of geven een voorbeeld aan de andere kinderen. Daarnaast beschikken we over veel ontwikkelingsmateriaal. Dit zetten we in als aanvulling voor kinderen die hier zelf interesse in tonen.

In onze activiteiten komen taal, muziek, dans, bewegen, spel en creativiteit steeds wisselend aan bod. Hoe hoger de betrokkenheid van kinderen, hoe beter zij kennis en ervaringen eigen kunnen maken. Spelenderwijs en zelf ontdekken staan daarom bij Tjil! voorop. Er zijn zowel mogelijkheden voor individueel spel als samenspel. Ook in onze activiteiten wordt afgewisseld tussen individuele activiteiten

en activiteiten in kleine en grote groep. Introductieactiviteiten worden vaak in een grote groep gedaan. Voor de andere activiteiten streven we ernaar zoveel mogelijk in kleine groepen te werken. In kleine groepen is er meer ruimte voor interactie tussen de pedagogisch medewerker en het kind. Ook kunnen pedagogisch medewerkers zich effectiever richten op het begeleiden van interacties tussen kinderen.

Speelleeromgeving

Een voorwaarde voor vrij spel is een uitdagende speelleeromgeving waar kinderen verschillende soorten spel kunnen oefenen. Bij de Dirigent zijn daarom spelhoeken zoals een poppenhoek, keukentje, bouwhoek, autohoek of leeshoek. Elke dag duiken de kinderen bij Tjil! enthousiast in de hoeken. Zij toveren zichzelf om tot prinses, kok, bouwer of papa of mama. Door middel van (vrij) spel kunnen zij ervaringen opdoen met emoties van zichzelf en van anderen. Het 'doen alsof spel' maakt het mogelijk om situaties (na) te spelen en daarin veel persoonlijke competenties te oefenen. We zien in de praktijk de persoonlijkheidskenmerken en interesses van kinderen tijdens rollenspel duidelijk naar voren komen. Onze pedagogisch medewerkers spelen mee in het vrij spel van kinderen. Zij gaan uit van initiatieven van het kind en verrijken hun spel met taal of extra uitdagende materialen. Ze creëren leermomenten door te observeren, mee te spelen, vragen te stellen en aanwijzingen te geven.

Ruimte voor alle kinderen

Kinderen komen tot kwalitatief hoger spel als zij hiervoor de ruimte en de rust krijgen. Dit doen we bij Tjil! door de groep soms op te splitsen en de oudste peuters de kans te geven om een complexer rollenspel te spelen zonder dat een jonger kind er vandoor gaat met het spelmateriaal. Zo bieden we genoeg uitdaging voor de peuters, maar ook ruimte voor de dreumesen. Splitsen doen we ook door een deel van de kinderen buiten te laten spelen, zodat een pedagogisch medewerker met een klein groepje binnen kan blijven. Dit laatste maakt het mogelijk om soms even alle aandacht voor een klein groepje kinderen te hebben. Op dit soort momenten is er bijvoorbeeld tijd om een ontdekactiviteit te doen.

Zelfredzaamheid

Kinderen worden bij Tjil! al jong gestimuleerd om dingen zelf te doen. Door kinderen te stimuleren iets zelfstandig te doen en hen hierbij aan te moedigen en te belonen, krijgen zij meer zelfvertrouwen en zullen zij makkelijker nieuwe uitdagingen aangaan. Ook het aanwijzen van een 'zonnetje van de dag' is voor ons een manier om het zelfvertrouwen van kinderen te vergroten. Het helpend handje zet vaak vol trots het bordje fruit of de bekers op tafel. Als kinderen hier ook nog complimentjes voor krijgen, zien wij ze echt stralen.

Bij Tjil! stimuleren we kinderen als ze hier aan toe zijn om zelf hun brood te smeren, hun kleding en schoenen aan of uit te doen en zelf naar het toilet te gaan. Bij het stimuleren van zelfredzaamheid is sensitieve responsiviteit belangrijk. Pedagogisch medewerkers kijken goed naar waar kinderen aan toe zijn en spelen hier op in door hen met hulp steeds meer zelf te laten doen. Dit doen we bij Tjil! ook door het kind eerst zelf te laten proberen en niet meteen in te grijpen of het kind aanwijzingen te geven zodat het kind de handelingen zelf kan uitvoeren.

Zelfredzaamheid betekent voor ons niet alleen dat kinderen zelfstandig kunnen aan- en uitkleden of naar de wc kunnen. Maar ook dat zij zichzelf laten horen als ze hulp nodig hebben en dat zij aangeven wat ze willen. Zo stimuleren we kinderen om zelf om een nieuwe boterham te vragen, hulp te vragen of tegen een ander kind te zeggen dat ze iets niet fijn vinden. Als kinderen zelf nog niet (goed genoeg) kunnen praten, leggen pedagogisch medewerkers de situatie uit en benoemen zij het gevoel van het kind. Op die manier voelt een kind zich begrepen en leert het langzaam zijn eigen wil ook met woorden duidelijk te maken. Met het zelfvertrouwen dat groeit door dingen zelf te doen, kunnen kinderen zelfverzekerder naar de basisschool of BSO wanneer ze 4 jaar zijn.

Sociale competenties

Klaar voor het maatschappelijke leven

Jong geleerd is oud gedaan! Kinderen verwerven sociale kennis en vaardigheden tijdens interactie met leeftijdsgenoten. Onze pedagogisch medewerkers spelen hierbij een belangrijke rol. Tijdens de groepsgebeurtenissen bij Tjil! voeren en begeleiden zij tafelgesprekken, leren zij kinderen om te kijken en luisteren naar elkaar, maken zij afspraken over het spreken om de beurt en leiden zij conflicten tussen kinderen in goede banen. Ook bespreken onze leidsters (emotionele) gebeurtenissen in de groep, het gezin, Nederland en de wereld en benutten daarbij de groep als leeromgeving voor de kinderen. Wanneer we kinderen trainen in hun sociale competenties zijn zij beter in staat om in het maatschappelijk leven sociaal en emotioneel te functioneren. Bij Tjil! leren kinderen om rekening te houden met hun eigen belangen én die van een ander.

Sturend of ondersteunend

Doordat kinderen elkaar bij Tijl! goed leren kennen en veel ruimte krijgen voor spel, ontstaan er meer kansen om het samen spelen te oefenen. Kinderen die elkaar goed kennen en elkaar vaak bij Tijl! treffen, laten dan ook een hoog niveau van (samen)spel zien. Tijdens het vrij spel van kinderen spelen onze pedagogisch medewerkers mee in het rollenspel van de kinderen. Door deel te nemen aan het spel, te observeren, leermomenten te creëren, een kind de juiste vragen te stellen en aanwijzingen te geven laten we een kind de wereld ontdekken.

Als kinderen samen spelen, spullen moeten delen of samen moeten werken, ontstaan er veel waardevolle leersituaties. Hierbij zijn niet alleen onze sociale regels belangrijk. Vooral het begeleiden van de interacties staat centraal. Op het moment dat kinderen samen een spel willen gaan doen of als er een conflict ontstaat, moeten kinderen zich in een ander kunnen verplaatsen, kunnen communiceren, samenwerken, iemand helpen en conflicten kunnen oplossen. Afhankelijk van de situatie stellen onze pedagogisch medewerkers zich sturend of ondersteunend op. Pedagogisch medewerkers stimuleren kinderen om situaties zo veel mogelijk zelf op te lossen. Vraagt een kind of hij met het stoepkrijt mag spelen? Dan zal de pedagogisch medewerker het kind ondersteunen om dit zelf bij het andere kind te vragen. Ook bij conflicten zullen pedagogisch medewerkers kinderen stimuleren dit zelf op te lossen.

Omdat het voor jonge kinderen nog heel moeilijk is om zich te verplaatsen in een ander, is het belangrijk dat de pedagogisch medewerkers de interacties tussen kinderen begeleiden. Zij gaan bij de kinderen zitten, helpen kinderen hun emoties en die van een ander te herkennen en hier rekening mee te houden. Ook complimenteren zij de kinderen op het moment dat zij een situatie goed hebben opgelost.

Spelmateriaal

Bij het aanschaffen van speelgoedmateriaal letten we op leeftijd, ontwikkeling, geslacht, sociale en culturele achtergrond, de verschillen in interesse en concentratie. Ook kijken we naar de behoefte van het kind in spanning, rust, gezelligheid en uitdaging in het spel. Door te onderzoeken en te observeren in de groep komen we erachter of het spelaanbod nog steeds aansluit bij de kinderen.

Kennismaken met andere culturen

Kinderen komen bij Tjil! in aanraking met andere culturen en verschillende levensopvattingen. Wij zien dit als een enorme meerwaarde voor de kinderen, omdat dit een aanvulling is op hetgeen wat de kinderen in hun eigen gezin leren. Wij zien onze stamgroep als een mini-samenleving waarin allerlei culturen uit de Nederlandse maatschappij vertegenwoordigd zijn. Dit maakt dat de kinderen op een leuke manier kennis kunnen maken met de culturen en levensopvattingen die zij in de echte wereld ook tegen komen. Hoewel dé Nederlandse cultuur niet bestaat, houden we bij Tjil! wel een aantal basiswaarden en -normen aan die we de kinderen willen meegeven. Waarden die bij Tjil! terugkomen zijn o.a. respect, eerlijkheid, behulpzaamheid, geduld, dankbaarheid, vriendelijkheid, gelijkheid, vrijheid, verdraagzaamheid en rechtvaardigheid. Hierbij horen respectievelijk normen, zoals rekening houden met elkaar, eerlijk zijn, elkaar helpen, op elkaar wachten, iemand bedanken, op een vriendelijke manier met elkaar praten, iedereen hetzelfde behandelen, een ander de ruimte geven om emoties te uiten, het netjes aangeven als je iets niet fijn vindt en je aan de regels houden.

Leermomenten

In een groep doen zich gedurende de week veel leermomenten voor. Bijvoorbeeld bij conflicten tussen kinderen, bij verdriet, pijn en samen iets leuks of ontroerends meemaken. Door in dit soort betekenisvolle situaties met kinderen in gesprek te gaan en omgangsnormen uit te leggen, hebben de kinderen er meteen een beeld bij. Wanneer een kind aan tafel huilt, omdat het erg druk is, maken we dit bespreekbaar. 'Zien jullie dat hij huilt? Hij vindt het schreeuwen niet fijn. Zullen we iets zachter praten?' Of wanneer een kind meerdere koekjes wil pakken, leggen we uit dat er nog veel meer kinderen aan tafel zitten die ook een koekje willen.

Grenzen van mogen en moeten

Spelenderwijs leren we kinderen dus kennismaken met verschillende omgangsnormen. Wat mag wel en wat niet tijdens het eten? Hoe ga je met andere kinderen om? Ook leren we kinderen basisomgangsnormen zoals op je beurt wachten, een hand geven, niet door elkaar praten en dankjewel/alsjeblieft gebruiken. Voor kinderen en pedagogisch medewerkers is het fijn als er duidelijke regels gehanteerd worden. Met de kinderen bespreken we de regels, waarom die belangrijk zijn en wat er kan gebeuren als iemand zich niet aan de regels houdt. Voor jonge kinderen is het bespreken van regels in het algemeen te abstract. Bovendien hebben jonge kinderen veel herhaling nodig. Een afspraak maken betekent niet dat kinderen deze afspraak onthouden. Bij het herhalen van regels of aanspreken op negatief gedrag hebben wij drie belangrijke uitgangspunten. We spreken kinderen niet aan op hun persoon maar op hun gedrag. Daarnaast benadrukken we het positieve door uit te spreken welk gedrag we wél willen zien. "Ik vind het niet fijn als je gooit met speelgoed. Je mag met de auto op de grond spelen." Tot slot moedigen wij positief gedrag altijd aan door kinderen complimentjes te geven als zij positief gedrag laten zien, een conflict goed oplossen of bijvoorbeeld iets liefs doen voor een ander kind.

Activiteiten die aansluiten op het echte leven

Bij Tjil! kiezen we voor activiteiten die aansluiten op gebeurtenissen in het echte leven. Denk hierbij aan gebeurtenissen in het gezin, de omgeving en wijk, rituelen of (religieuze) vieringen. De viering die het dichtst bij de kinderen staat is de verjaardag. Bij Tjil! vieren we een feestje met de groep van het kind en eventueel de ouders. We zingen liedjes, maken muziek met instrumenten, blazen kaarsjes uit op een taart en geven de jarige een cadeautje. Vaak heeft de jarige een kleine traktatie bij zich. Ook haken we in op feestdagen als Sinterklaas, Kerst, Pasen, het Suikerfeest en Kerstmis. Een kind in de groep dat een broertje of zusje krijgt of gaat verhuizen levert ook veel gespreksstof op. Zeker als we net met het thema 'Ik en mijn familie' bezig zijn. Contact met de omgeving en de wijk leggen we graag door bijvoorbeeld een bezoekje te brengen aan de kinderboerderij of de winkels in de buurt. Kinderen herkennen de plekken waar ze met hun eigen gezin ook komen en dit levert leuke gesprekjes op. Zo horen we tijdens een wandeling van de kinderen vaak waar opa en oma wonen.

Wegwijs in alledaagse voorwerpen

Om de kinderen ook op de groep in aanraking te laten komen met de echte wereld, werken we bij Tjil! graag met speelgoedmateriaal uit het alledaagse leven.

Dokterspullen, gereedschap, auto's, verkleedkleden, serviesjes, poppen en keukenattributen zijn dingen die je regelmatig op de groepen terug ziet. De materialen maken fantasie- en rollenspel betekenisvoller waardoor kinderen nog meer kansen krijgen om waarden en normen eigen te maken. Bovendien leren de kinderen om bewust om te gaan met het speelgoedmateriaal. We stimuleren dit door afspraken te maken over hoe we materialen opruimen en kiezen we ervoor om bepaalde materialen op de groep laag weg te zetten zodat kinderen ze zelfstandig kunnen pakken. Materialen waar de kinderen niet zelfstandig mee aan de slag kunnen, staan in gesloten kasten of hoge planken.

Ontwikkeling volgen en signaleren

Tjil! volgt de ontwikkeling van de kinderen nauwgezet met het volgsysteem KIIK! Dit systeem sluit goed aan bij het ontwikkelingsgericht werken en maakt het voor ons makkelijker om in beeld te brengen hoe kinderen zich bij Tjil! ontwikkelen. We observeren de kinderen dagelijks in allerlei verschillende situaties en schrijven dit in KIIK!. Doordat kinderen bij Tjil! allemaal een eigen mentor hebben, zijn kinderen goed in beeld. De overdrachten met ouders zijn een fijn moment om samen te praten over hoe kinderen hun dag bij Tjil! hebben beleefd en wat we zien in de ontwikkeling.

Wanneer het kind de leeftijd van het hele of halve jaar bereikt (1,5, 2 enz.) vatten we al onze observaties samen in een registratie. Samen met ouders bespreekt de mentor dit in een oudergesprek. Voor veel ouders is de informatie bekend en komt ons beeld overeen met wat zij thuis zien. Het oudergesprek wordt daardoor ook vaak gebruikt om ouders even aan het woord te laten of hun vragen te laten stellen.

Extra ondersteuning

Soms hebben kinderen extra aandacht nodig. Blijkt uit de observatie met KIIK! dat een kind meer ondersteuning nodig heeft in de ontwikkeling, dan bespreken we dit altijd eerst met ouders. Het is fijn om te weten wat ouders thuis zien en of zij herkennen wat de mentor ziet. Als we het idee hebben dat we structureel extra aandacht moeten bieden op een bepaald ontwikkelingsgebied of aan het begeleiden van het kind op de groep, bepalen we hier samen met de coach een aanpak voor. Is daarna nog meer advies of begeleiding nodig bij de hulpvraag van een kind, dan nemen we contact op met het consultatiebureau of betrekken we de Intern Begeleider Kinderopvang. Dit gebeurt altijd met toestemming van ouders. Ook verwijzen wij ouders en kinderen regelmatig door naar bijvoorbeeld logopedie of fysiotherapie.

Ontwikkelingsvraagstukken worden door pedagogisch medewerkers besproken in de 'kindbespreking' die tijdens de werkoverleggen op de agenda staat. Op zo'n moment is er tijd om samen in te zoomen op het kind en te bepalen wat er op de groep nog anders of beter kan in de aanpak.

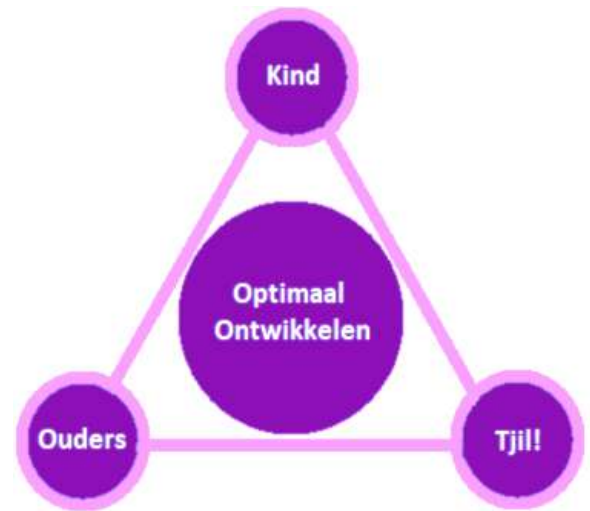
Meer informatie over het volgen van de ontwikkeling lees je in het protocol 'Volgen en Signaleren'.

Ouders

Tjil! is er voor kinderen én hun ouders. Goede opvang kan niet zonder een goede samenwerking. We zouden dit de ideale pedagogische driehoek kunnen noemen. Zowel de ouders, de professional als het kind vormen een onderdeel van deze driehoek waarbij het kind voor Tjil! altijd centraal staat. De keuzes die wij rondom een kind maken, zijn altijd gericht op een meerwaarde voor het welbevinden en de ontwikkeling van het kind. Dat Tjil! ouders betreft, is vooral te zien in onze oudergesprekken, informatieavonden, ouder-kind activiteiten en onze oudercommissie. Op een veel kleiner niveau zijn we echter elke dag met ouderbetrokkenheid bezig. Tjil! betreft ouders namelijk graag bij het wel en wee van hun kind en het kinderdagverblijf. We maken tijd voor een overdracht maar zijn ook een luisterend oor als er thuis veel tegelijk gebeurt of als ouders zich zorgen maken. Een ouder die zich goed en vertrouwd voelt bij de opvang, straalt dit uit naar het kind en dit geeft ook het kind een veilig gevoel.

Ouderbetrokkenheid

Ook het op één lijn doortrekken van de verzorging en opvoeding thuis naar Tjil! geeft het kind een veilig gevoel. Al tijdens de intake besteden we daarom aandacht aan de ontwikkeling van het kind en hoe ouders thuis dingen aanpakken. Zeker als een kind het moeilijk vindt om te wennen bij Tjil!, kan het voor een kind veel veiligheid geven als we dezelfde aanpak inzetten als thuis. Zo valt een kind dat heel moeilijk in slaap komt na een gouden tip van ouders soms heel makkelijk in slaap. Dit kunnen heel kleine dingen zijn, zoals een knuffeltje tegen de wang van het kind aan leggen of het kind bijvoorbeeld op een andere plek neerleggen. Een ander klein gebaar is dat het contact met de pedagogisch medewerkers soms heel makkelijk gelegd is via een whatsapp berichtje. We zien dat het voor ouders erg geruststellend kan zijn om een foto van hun spelende en lachende kind te ontvangen na een lastig afscheid.

Zaken die niet over kinderen gaan maar wel belangrijk zijn voor ouders, communiceren we via het whiteboard in de gang, de nieuwsbrief en/of onze Facebookpagina. Ook informeren we ouders over actuele Uk & Puk thema's. Dit doen we door middel van themabrieven waarin activiteiten, liedjes en materialen van het thema worden toegelicht. Ouders kunnen zo, als zij hier interesse in hebben, activiteiten van Tjil! doortrekken naar huis.

Materiaal voor thuis

Om deze doorgaande lijn naar huis extra kracht bij te zetten, wordt op verschillende momenten in het jaar materiaal ontwikkeld om mee naar huis te geven. Dit is bijvoorbeeld een tasje dat steeds om de beurt met een kind mee naar huis mag. De ene koffer gaat vooral in op een (taalrijk) interactiemoment tussen ouder en kind en de andere is vooral bedoeld om bijvoorbeeld de motorische vaardigheden te stimuleren.

Ouder(-kind) activiteiten en informatie avonden

Elk jaar organiseren we voor de ouders verschillende informatiemomenten. Twee van deze momenten zijn formele bijeenkomsten met als doel om ouders te informeren (over bijvoorbeeld de taalontwikkeling of over bekende opvoedingsvragen) en twee activiteiten zijn meer informeel en gericht op ouders met hun kind.

Oudercommissie

Een afvaardiging van ouders van Tjil! de Dirigent neemt plaats in een oudercommissie waar ouders terecht kunnen met vragen en opmerkingen. Ook kijkt deze commissie samen met de organisatie kritisch naar de kwaliteit van de opvang. De oudercommissie heeft het recht om de directie te adviseren over vraagstukken. De oudercommissie is te bereiken via oudercommissietjil@hotmail.nl of via info@tjil.net.

Meer weten over ouderbetrokkenheid? Lees dan ons [ouderbeleidsplan](#).

Wat maakt onze opvang goed?

Wij streven naar de beste opvang voor kinderen en ouders. Dat doen we door in te zetten op verschillende factoren voor goede opvang, waaronder onze pedagogisch medewerkers, stagiaires, de (VVE) coach, blijvend scholen en vooruit kijken.

Onze pedagogisch medewerkers

Hoewel er over professionals op de groep vaak wordt gesproken over pedagogisch medewerkers, dekt deze benaming niet helemaal de lading. Ze zijn namelijk zo veel meer! Onze pedagogisch medewerkers zijn de professionals die de kwaliteit van Tjil! bepalen. Zij leiden en begeleiden dagelijks de groep, zijn alleskunnners als het gaat om verzorging en opvoeden en daarmee belangrijke personen in het leven van veel jonge kinderen. Bovendien moet al het eerder genoemde, planmatig, doelgericht en op hoog niveau gebeuren. Op het vlak van opvoeden, verzorgen en educatie worden veel en steeds nieuwe eisen gesteld. Het steeds optimaliseren van de kwaliteit is Tjil-eigen. Inspecties van de GGD en nieuwe eisen van de overheid houden ons scherp en zorgen voor interessante gesprekken en discussies over hoe we deze kwaliteitseisen in de praktijk zo goed mogelijk vorm kunnen geven. Tjil! richt zich minder op het opvangen van zoveel mogelijk kinderen (kwantiteit) en meer op het bieden van opvang die zo goed mogelijk is (kwaliteit).

Opleidingsplan

Dit betekent dat we niet alleen professionals aannemen die over de juiste papieren beschikken, maar ook kritisch kijken of iemand zich kan vinden in onze kernwaarden. Als je werkt bij Tjil!, heb je niet alleen een sterke opleidingsachtergrond, maar ben je ook betrokken, kun je ontzorgen, wil en kun je kansen creëren en heb je de Fun Factor boven aan je lijstje staan. In ons opleidingsplan ligt vast hoe wij (bij)scholing structureel inzetten om de kennis en vaardigheden van onze professionals te onderhouden. Dit plan wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld.

Wist je dat?

Wij werken op onze locatie met Kindergebaren. Dé manier om te kunnen communiceren met kinderen die nog niet kunnen praten. Het geeft een boost aan de taalontwikkeling maar zorgt ook voor nog meer emotionele veiligheid!

Goed om te weten:

- ✎ Onze pedagogisch medewerkers beschikken minimaal over een SPW3-opleiding, zijn in het bezit van een geldige Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) en worden continu gescreend door het Ministerie van Veiligheid en Justitie.
- ✎ Onze pedagogisch medewerkers zijn geschoold in het werken met Gebaren.
- ✎ Onze pedagogisch medewerkers beheersen de Nederlandse taalvaardigheid op tenminste 'niveau 3F'.
- ✎ Er is bij Tjil! altijd een volwassene met kinder-EHBO aanwezig.
- ✎ Op onze locatie is een meewerkende assistent leidinggevende.
- ✎ Bij vragen, behoefte aan advies of coaching kunnen onze pedagogisch medewerkers altijd terugvallen op onze VVE Coach.

Onze BBL-collega's en stagiaires

Tjil! werkt regelmatig met BBL-collega's en stagiaires. Wij bieden hen de kans om het vak te leren, ervaring op te doen en met ons mee te lopen. Stagiaires staan altijd boventallig op de groep en worden dus niet meegenomen in de leidster-kind ratio. Hierdoor kunnen onze stagiaires extra ondersteuning bieden aan de vaste pedagogisch medewerkers op de groep. BBL'ers worden bij volledige diplomering op niveau 3 intallig ingezet.

Elke BBL-collega of stagiaire wordt begeleid door een vaste begeleider die hem/haar ondersteunt in het leerproces en activiteiten. De taken van de BBL-collega's en stagiaires zijn afhankelijk van het soort en niveau van de opleiding. Stagiaires krijgen stapsgewijs steeds meer taken, waarbij de verantwoordelijkheid altijd bij de begeleider blijft liggen. Stagiaires werken buiten de dagelijkse werkzaamheden op de groep aan schoolopdrachten en examens. Naarmate de stage vordert en stagiaires verder in de opleiding komen, krijgen zij steeds complexere taken en zullen zij steeds meer betrokken zijn bij het leiden en sturen van de groep en het voltooien van organisatorische taken.

Wat doen stagiaires bij Tjil!?

- Kinderen begeleiden in (vrij) spel
- Schoonmaakwerkzaamheden uitvoeren (en bijhouden)
- Eetmomenten aan tafel voorbereiden (fruit bereiden, tafel dekken, brood smeren)
- Pedagogisch medewerker ondersteunen bij activiteit
- Zelf een activiteit uitvoeren
- Tafelmomenten leiden
- Kinderen verschonen en begeleiden bij het naar de wc gaan (onder toezicht)
- Kinderen in bed leggen (onder toezicht)
- Uk & Puk activiteiten uitvoeren
- Een gesprek (na toestemming) met ouders bijwonen
- Dagdelen leiden

Wat doen stagiaires en BBL-ers (vóór hun diplomering) niet bij Tjil!?

- Medicatie toedienen. Dit wordt enkel door pedagogisch medewerkers gedaan met schriftelijke toestemming van ouders.
- Andere 'medische' handelingen zoals temperatuur meten of een wond verzorgen.
- Zelfstandig op de groep staan of met de kinderen de groepsruimte verlaten. Stagiaires worden bij Tjil! altijd boventallig ingezet.

Meer informatie over dit onderwerp is te vinden in ons [stagebeleid](#).

Coaching

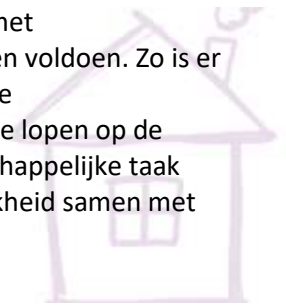
Elke week is onze coach aanwezig op de groep. Zij coacht de pedagogisch medewerkers op pedagogisch en educatief vlak. Verder is zij ook beleidsmedewerker en is zij betrokken bij kinderen die extra ondersteuning of zorg nodig hebben. De inzet van de coach op de VVE groep en aan alle medewerkers is een eis uit de Wet IKK waar we bij Tjil echt de meerwaarde in zien. Met de coach kijken we hoe we ons handelen of zorg voor kinderen naar een hoger niveau kunnen tillen. Met kinderen en ouders werken betekent namelijk dat er elke dag weer nieuwe situaties zijn om van te leren. Door te coachen op zorgvragen van kinderen, ouders en pedagogisch medewerkers, richten we onze aandacht op de vlakken waar het nodig is en verhogen we de kwaliteit.

De wet IKK zegt dat er per jaar een bepaald aantal uren aan coaching moet zijn. Per locatie (LRK nummer) wordt uitgegaan van 50 uur coaching op jaarbasis plus 10 uur per FTE per jaar. Daarnaast zal vanaf 2022 worden uitgegaan van aanvullend nog 10 uur per VVE geïndiceerd kind per jaar. In de praktijk betekent dit dat er meer coachingsuren zijn op locaties met meer VVE geïndiceerde kinderen. Voor de Dirigent rekenen we $50 + (10 \times 2,9) = 79 + 60 \text{ uur} = 139 \text{ uur}$.

Onze coach is elke schoolweek 4 uur per week aanwezig. In totaal zijn dit 160 uren per jaar. Daarnaast is onze coach ook nog eens 4 uur per schoolweek aanwezig als beleidsmedewerker voor alle locaties waarmee we aan de eis van 101 uren per jaar voldoen.

Vooruitdenken en dialoog

Tjil! verdiept zich voortdurend in de wet- en regelgeving voor de Kinderopvang en is met samenwerkingspartners steeds in dialoog over hoe we optimaal aan deze eisen kunnen voldoen. Zo is er op zowel bestuurlijk niveau als locatieniveau contact met de gemeente Tilburg, andere kinderopvangorganisaties, de GGD en scholen in de wijk. Tjil! streeft ernaar om voor te lopen op de eisen die in de toekomst gesteld zullen worden en de steeds groter wordende maatschappelijke taak van de kinderopvang. Omdat Tjil! staat voor samen, pakken we deze verantwoordelijkheid samen met onze partners op.

Van KDV naar basisschool/BSO

Tjil! de Dirigent is er voor kinderen van 1 tot 4 jaar. Als kinderen vier jaar worden, maken zij de overstap naar de basisschool en misschien ook naar onze Buitenschoolse Opvang (BSO). Omdat Tjil! de Dirigent een VVE locatie is en we actief bezig zijn met het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen en besteden wij veel aandacht aan een doorgaande lijn in het educatieve aanbod. Daarnaast zien wij dat deze overstap voor het kind en zijn ouders emotioneel en spannend kan zijn. Daarom doen we ons best om het kind en de ouders hierbij goed te ondersteunen, zodat zij met een vertrouwd gevoel deze nieuwe fase tegemoet gaan.

Overdracht naar de basisschool

Als kinderen hun 3^e verjaardag vieren, spreekt Tjil! met ouders niet alleen meer over de ontwikkelingen van hun kind, maar ook over de keuze van de vervolgstap: de basisschool. Hebben ouders hier al over nagedacht? Kunnen wij ouders van informatie voorzien? Hebben zij hun kind al ingeschreven? Aan ouders vragen we toestemming om onze informatie over de ontwikkeling van kinderen te delen met de school.

Als een kind is aangemeld en bijna vier is, brengen we de ontwikkeling van het kind een laatste keer in beeld in ons volgsysteem KIJK!. Als scholen ook met het volgsysteem KIJK! werken, kunnen we het dossier verhuizen naar de school. Werken scholen niet met KIJK, dan kunnen we een kopie van een rapport naar de school sturen. Er zijn verschillende scholen in Tilburg Noord waar veel kinderen van Tjil! naar uitstromen. Met deze scholen doen we ook een warme overdracht. We bespreken dan met de intern begeleider van de school persoonlijk hoe een kind zich voelt in de groep en hoe wij inspelen op de individuele behoeften van een kind. Zowel bij het samenstellen van de klassen als bij de start van de eerste dag heeft het doen van zo'n warme overdracht veel meerwaarde.

De laatste periode van een kind bij Tjil! staat in het teken van de overstap naar de school. Vaak laten kinderen al veel interesse zien in wat er op 'de grote school' gebeurt en vinden zij het erg leuk om hier boekjes over te lezen of er samen gesprekjes over te hebben. Bij een 4^e verjaardag nemen we samen afscheid, vieren we nog een laatste feestje en krijgen alle kinderen hun plakboek van de voorgaande jaren mee naar huis.

Overdracht naar de BSO

Tjil! vindt het fijn om bekende ouders ook op onze BSO weer tegen te komen. Als kinderen 3 worden, informeren we ouders over de mogelijkheden en onze BSO locaties. Sommige kinderen kennen de BSO al van het wegbrengen van een oudere broer of zus. Als het bijna zo ver is, zorgt de vertrouwde mentor voor een overdracht naar de nieuwe mentor van de BSO. Op deze manier kunnen we de kinderen vanaf dag één vaak al een vertrouwd en veilig gevoel geven.

Wist je dat?

Er in ons gebouw twee scholen zitten. We doen regelmatig gezamenlijke activiteiten waardoor veel kinderen al eens kennis gemaakt hebben met een grote school.

Sociale media en digitale communicatie

Om goed te kunnen samenwerken met ouders en de betrokkenheid te vergroten, zetten wij verschillende (digitale) communicatiemiddelen in.

We delen regelmatig foto's van kinderen of sturen berichtjes via Whatsapp, e-mail of SMS. Ouders blijven zo op de hoogte van wat we met de kinderen ondernemen, welke activiteiten we doen of hoe het met hun kinderen gaat.

Ouders stellen we op de hoogte van zaken die op het kinderdagverblijf spelen. Dit doen we via nieuwsbrieven, facebookberichten en via mailcontact.

Ook voor het betrekken van ouders bij (VVE)activiteiten en vieringen zetten wij digitale communicatie in. In themabrieven, berichten op Facebook en WhatsApp-berichten nodigen we ouders uit om materialen mee te verzamelen, zich aan te melden voor ouder-kind activiteiten of een rol te spelen in vieringen.

Een overzicht van de zaken die wij delen via deze middelen:

Website

www.tjil.net:

- activiteiten
- maandelijkse nieuwsbrieven
- nieuws m.b.t. onze organisatie
- oproepen voor hulp tijdens activiteiten

Facebook

www.facebook.com:

- verslag met foto's van activiteiten die we hebben ondernomen
- gebeurtenissen tijdens de opvang
- aankondigingen van activiteiten

E-mail, SMS en WhatsApp:

- delen van herkenbare foto's die niet openbaar gedeeld kunnen worden
- delen van persoonlijke informatie over een kind of een dag bij Tjil!
- Uitnodigingen voor deelname aan activiteiten
- Administratieve zaken

Het delen van privacy gegevens

Tjil! werkt volgens de algemene verordening gegevensbescherming. Bij het tekenen van een contract bij Tjil! stemmen ouders in met onze privacyverklaring. Een actuele versie van deze verklaring is terug te vinden onder de [privacyverklaring](#) op onze website. Daarnaast hebben alle ouders van Tjil! een toestemmingsformulier getekend voor het maken en delen van beeldmateriaal.

Procedures

Bij Tjil! hanteren we verschillende procedures om wettelijke eisen en regels te kunnen hanteren.

Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld

Bij het vermoeden van kindermishandeling maken wij gebruik van de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld. Hierbij gaan wij uit van het afwegingskader dat geldt voor de beroepsgroep kinderopvang. We hebben de meldcode bij Tjil! vastgesteld en geïmplementeerd. Onder pedagogisch medewerkers bevorderen wij het gebruik en de kennis van de meldcode. Wij gaan discreet om met vermoedens en/of meldingen en stellen onszelf het doel om samen met ouders te werken aan een veilig thuis voor elk kind. De meldcode inclusief afwegingskader, meldplicht en hoe om te gaan met seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling is terug te vinden op onze website. Mensen die zich zorgen maken over een ander of mensen die zelf slachtoffer zijn, kunnen Veilig Thuis (anoniem) 24/7 bellen op 0800-2000. Mensen die vermoedens hebben van huiselijk geweld of kindermishandeling kunnen verder terecht op www.ikvermoedhuiselijkgeweld.nl.

Achterwacht en calamiteiten

Bij Tjil! de Dirigent kunnen pedagogisch medewerkers altijd terugvallen op collega's van andere locaties van Tjil! of (buiten de vakanties) op andere personen in het gebouw. In het geval van calamiteiten is er altijd iemand die binnen 10 minuten bij de Dirigent aanwezig kan zijn. Voor het openen en sluiten zetten we altijd een BHV'er in.

Bij calamiteiten wordt één BHV'er aangewezen die de leiding heeft. Onze pedagogisch medewerkers zijn op de hoogte van de te nemen stappen en de te gebruiken protocollen bij calamiteiten. De protocollen zijn daarnaast op elke locatie inzichtelijk in de GGD map. Verder wordt er bij calamiteiten of andere situaties altijd contact opgenomen met een leidinggevende. Als de leidinggevende er niet is, is er altijd een assistent leidinggevende of leidinggevende van een andere locatie die waar nodig ingeschakeld kan worden.

4-ogen-principe

Volgens de wet van het 4-ogen-principe moeten er te allen tijde minimaal 2 volwassenen aanwezig zijn in het kinderdagverblijf of moet er iemand kunnen meekijken- of luisteren als er maar één pedagogisch medewerker aanwezig is. Tjil! houdt zich aan dit principe en zet daarvoor de volgende strategieën in:

- 2 of meer pedagogisch medewerkers wanneer de groep dit nodig heeft.
- 1 pedagogisch medewerker staat waar mogelijk met een BBL'er of stagiaire op de groep.
- Tussen de groepsruimte en de gang en tussen de groepsruimten en de tuin is zijn ramen zodat medewerkers of andere personen altijd mee kunnen kijken.
- Regelmatig zijn leidinggevend en ander boventalig personeel (aangekondigd en onaangekondigd) aanwezig. Verder kan vanuit de extra ruimten (opberghok, gang en slaapkamer) altijd contact gemaakt worden met de personen die op de groep staan.

Interne klachtenregeling

Bij klachten van ouders (betreffende zaken die te maken hebben met Tjil! of een medewerker van Tjil!) kan men een beroep doen op de interne klachtenprocedure van Tjil! kinderopvang. Een ouder kan schriftelijk een klacht indienen via het hiervoor bestemde formulier 'interne schriftelijke klacht Tjil!' dat terug te vinden is op onze website. Dit formulier mag gemaild worden naar klacht@tjil.net.

De klacht wordt opgepakt door een leidinggevende samen met de directie. De ouder krijgt bericht van het ontvangen van de klacht. De klacht wordt binnen uiterlijk 3 dagen in behandeling genomen (dit ligt aan dag en moment van binnenkomst). Een ouder wordt schriftelijk op de hoogte gehouden en ontvangt minstens 1 keer per week een mail met de voortgang van de afhandeling van de klacht. De klacht wordt zo snel mogelijk maar uiterlijk binnen zes weken afgehandeld. De ouder ontvangt uiteindelijk een afsluitende mail van de directie met daarin wat er besproken en onderzocht is en welke oorzaak hier voor was. Hier volgt een onderbouwd oordeel uit met daarin een concrete termijn waarbinnen eventuele maatregelen gerealiseerd zullen zijn.

Externe klachtenregeling

Wanneer klachten niet naar tevredenheid zijn afgehandeld, kan er een beroep gedaan worden op de Geschillencommissie Kinderopvang (www.degeschillencommissie.nl/over-ons/commissies/kinderopvang/). Op onze website is een uitgebreide beschrijving terug te vinden van onze [klachtenregeling](#).

Recht op bescherming van privacy

Persoonlijke gegevens van ouders en kind worden bij Tjil! vanzelfsprekend vertrouwelijk behandeld. Als ouders een contract bij Tjil! tekenen, stemmen zij in met onze privacyverklaring. Een [actuele versie van deze verklaring](#) is terug te vinden op onze website.

